

ЕКОНОМІКА І
УПРАВЛІННЯ НАРОДНИМ
ГОСПОДАРСТВОМ

ECONOMICS
AND MANAGEMENT
OF NATIONAL ECONOMY

УДК 339.54
JEL Classification F13

Волошин Роман

к.е.н., доцент кафедри менеджменту біоресурсів і природокористування
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна
E-mail: roman_vol@ukr.net

РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА РИНКУ ЗЕРНА УКРАЇНИ

Анотація

Вступ. *Зерновий ринок відіграє важливу роль в системі зовнішньоторговельних відносин України. Його переваги обумовлені в більшості ринковими чинниками, проте просування зерна на зовнішніх ринках потребує корегування окремих регулятивних процесів.*

Методи. *Дослідження аспектів державного регулювання різного роду процесів засновані на монографічному методі, що включає узагальнення нормативно-правових положень, методах аналізу та синтезу – для систематизації виявлених тенденцій, статистичних методах – для визначення структури експорту зерна та порівняння умов тарифного регулювання.*

Результати. *В статті окреслено та узагальнено базові напрями регулювання зернового ринку України в контексті реалізації експортного потенціалу, що передбачають вдосконалення стандартів якості, підвищення якості продукції та збільшення її доданої вартості. Систематизуються методологічні засади регулювання ринку зерна, звертається увага на недоліки системи регулювання, пропонуються напрями вдосконалення регулювання ринку зерна, що передбачають підвищення якості експортованої продукції, збільшення її доданої вартості та узгодження стандартів.*

Перспективи. *Подальші дослідження в даному напрямку повинні стосуватися наукового обґрунтування запропонованих напрямів, формування економічного та організаційного механізму для їх впровадження.*

Ключові слова: *ринок зерна, державне регулювання, зовнішня торгівля, Світова організація торгівлі, митні тарифи, нетарифні обмеження, зона вільної торгівлі, додана вартість, експорт.*

Вступ.

Ринок зерна – важливий елемент національної економіки. Він виступає механізмом мотивації і розподілу продукції, завдяки якому задовольняються продовольчі потреби суспільства і визначаються виробничо-фінансові пропорції економічних систем.

Україна сьогодні є вагомим гравцем на світовому ринку зерна. За даними 2018 р. наша країна перебуває на п'ятому місці за обсягом експорту зернових із часткою рівною 6,6%. Починаючи із 2012 року, ми стабільно продаємо за кордон зерна на суму не меншу 6 млн. долларів США. Зростає значення зернового ринку і в структурі зовнішньої торгівлі України. Так, якщо у 2001 р., зернові охоплювали близько 3,0% українського експорту, то в 2018 році ця цифра становила уже 15,3%. При цьому, якщо загальна вартість українського експорту за цей період зросла майже в 3 рази, то в секторі торгівлі зерном відбулося 15 кратне зростання.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

ECONOMIC THEORY

УДК 37.018.43:347.77(485)
JEL Classification: A22, I21, I25

Татомир Ірина

к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна
E-mail: Tatomur@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ ВЛАСНОСТІ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ОНЛАЙН-ПРАКТИКОЮ В УНІВЕРСИТЕТАХ

Анотація

Вступ. З часу проголошення дотримання провідними університетами світу політики відкритого доступу до навчальних матеріалів ключовою проблемою в рамках наукового поля, котрий рік поспіль, залишається політика власності та контролю за онлайн-практикою в університетах. Саме тому, питання добросовісного використання навчальних матеріалів та інтелектуальної власності на зміст курсів стали предметом для обговорення.

Методи. У дослідженні використовувалися методи аналізу, синтезу, конкретизації, які дали змогу дослідити випадки, за яких університети можуть претендувати на право власності на навчальні матеріали своїх співробітників; метод абстракції – для розкриття особливостей співпраці університетів з онлайн-провайдером; метод спостереження допоміг визначити умови використання відкритих ліцензованих ресурсів, таких як GNU Lesser General Public license (LGPL) або Creative Commons (CC); логіко-графічної структуризації – використовувався для наочного представлення результатів; метод узагальнення – для формування висновків дослідження.

Результати. У роботі досліджено випадки за яких університети можуть претендувати на право власності на навчальні матеріали своїх співробітників, розкрито особливості співпраці університетів з онлайн-провайдером та визначено умови використання відкритих ліцензованих ресурсів, таких як GNU Lesser General Public license (LGPL) або Creative Commons (CC). Запропоновано модель, яка описує процес передачі й збереження авторських прав на інтелектуальну власність.

Перспективи подальших досліджень слід пов'язати з більш детальнішим вивченням питання, як масові відкриті онлайн-курси можуть загрожувати інтелектуальній власності професорів.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, субліцензія, онлайн-курс, ліцензоване програмне забезпечення.

Вступ.

Дискусійним питанням для багатьох університетів залишається політика захисту авторських прав. Чергову хвилю інтересу викликала революція онлайн-курсів, під натиском якої чимало навчальних закладів намагалися позбавити викладачів своїх традиційних прав на навчальні матеріали, які вони створюють. Більшість із них стали широко та легко доступними в Інтернеті широкій аудиторії, а права власності ще більш крихкими, ніж раніше. Їх перетин з масовими відкритими онлайн-курсами (МВОК) відобразив тривалу напруженість між інституційною

Зазначена динаміка є результатом реалізації нашої країною конкурентних переваг, досягнутих, в основному, за рахунок ринкових факторів внутрішнього (сприятливі виробничо-кліматичні умови і низький рівень внутрішнього споживання зерна) та зовнішнього (загальна лібералізація міжнародної торгівлі й сприятлива ринкова кон'юнктура) походження. Ринкові засади функціонування закладені також в Законі України «Про зерно та ринок зерна в Україні», де його визначено, як систему товарно-грошових відносин, що виникають між його суб'єктами у процесі виробництва, зберігання, торгівлі та використання зерна на засадах вільної конкуренції, вільного вибору напрямів реалізації зерна та визначення цін, а також державного контролю за його якістю та зберіганням» [7].

Відповідно до цього, важливою науковою проблемою є визначення ролі держави в регулюванні зернового ринку України та розробка загальних рекомендацій щодо посилення наших позицій в світі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Методологія дослідження зовнішньоторговельних відносин на ринку зерна в контексті впливу державного інструментарію, в тій чи іншій мірі, була розкрита в працях багатьох вчених. Так, вагомий внесок в обґрунтування формування та розвитку ринкового механізму зернового ринку зробили такі вчені, як: В. Андрійчук, О. Гудзінський, О. Погрібний, П. Саблук. Важливі аспекти державного регулювання зернового ринку, включаючи параметри зовнішньоторговельних відносин, були об'єктом дослідження В. Бойка, С. Кваші, М. Коваленка, М. Хорунжого та ін.

Тим не менше, в умовах динамічних змін і турбулентності зовнішньоекономічних процесів, важливо, в першу чергу, систематизувати методологічні засади державного регулювання та обґрунтувати особливості його застосування в сучасних умовах.

Мета.

Метою дослідження є узагальнення засад державного регулювання зернового ринку України та вироблення пропозиції щодо його удосконалення відповідно до вимог часу.

Методологія дослідження.

Дослідження аспектів державного регулювання різного роду процесів засновані на монографічному методі, що включає узагальнення нормативно-правових положень, методах аналізу та синтезу – для систематизації виявлених тенденцій, статистичних методах – для визначення структури експорту зерна та порівняння умов тарифного регулювання. Дослідження виконано на основі матеріалів Міжнародного торгового центру.

Результати.

В умовах лібералізації торгівлі і глобалізації економіки державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності залишається об'єктивним чинником. Уряди всіх країн світу здійснюють вплив на процеси зовнішньої торгівлі, інвестування, руху робочої сили і т.д. з різною метою, наприклад підвищення економічної ефективності, забезпечення потреб населення у продовольстві чи потреб промисловості у сировині, гарантування продовольчої безпеки і т.д.

При цьому, державне регулювання ринку зерна, як відмітив М.Сікало, проявляється через наступні ознаки:

- державно-правовий характер;
- реалізацію внутрішньої функції держави;
- підтримку певного режиму грошово-фінансової системи;
- регулювання витрат держави і життєвого рівня населення;
- регулювання зовнішньоторговельних зв'язків;
- регулювання структури виробництва на макрорівні та ін [9].

Державно-правовий характер регулювання передбачає наявність комплексу нормативних актів, які визначають ключові терміни, положення та умови процесів, що підлягають регулюванню. В Україні, ключові положення регулювання ринку зерна визначаються 56 актами [3, с. 16]. Серед них лише 15 мають пряме чи опосередковане відношення до зовнішньоторговельної діяльності, окремі з них наведені в табл. 1.

Таблиця 1. Окремі нормативні акти, що регулюють зовнішньоторговельні відносини на ринку зерна України*

Назва	Тип	Дата прийняття
Митний кодекс України	Кодекс	13.03.2012
Податковий кодекс України	Кодекс	02.12.2010
Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення державного агента із забезпечення експорту та імпорту зерна і продуктів його переробки за міжнародними договорами	Постанова КМУ	27.01.20010
Про державну підтримку сільського господарства України	Закон	24.06.2004
Про зерно та ринок зерна в Україні	Закон	04.07.2002
Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)	Наказ Мінекономіки	06.09.2001
Про карантин рослин	Закон	12.05.2007

*Джерело: сформовано на основі [3, с. 52-54].

Аналізуючи наведені нормативні акти, відмітимо, що більшість із них тільки опосередковано прописує конкретні процедури і процеси пов'язані із зовнішньою торгівлею зерном. Так, ключовий Закон «Про зерно та ринок зерна в Україні» окреслює базові принципи забезпечення конкурентоспроможності зерна, забезпечення внутрішніх потреб і нарощування експортного потенціалу. Зазначене формує напрями державного регулювання, серед яких зовнішньоторговельні відносини реалізуються через наступні аспекти:

- стимулювання експортного потенціалу;
- впровадження механізму експортно-імпортних операцій та фінансування програм експорту-імпорту;
- вільне розпорядження власними ресурсами зерна включно із правом експорту;
- регламентація відповідності експортованого зерна та продукції його переробки стандартам якості, зафіксованим в контрактах.

На ринку зерна Україна в повній мірі реалізує власні конкурентні переваги, що знижує доцільність протекціонізму всередині країни, але актуалізує проблему просування і лобіювання власної продукції на світових ринках. В цьому контексті важливо оцінити параметри системи міжнародного регулювання торгівлі зерном.

На сьогодні, більшість зовнішньоторговельних операцій України, включаючи експорт зерна реалізуються в межах норм Світової організації торгівлі. Відповідно до цього, наша країна діє за системою двосторонніх угод із країнами світу і загальних норм організації. При цьому, існує суттєве обмеження щодо застосування тарифних методів регулювання та прямого адміністративного впливу (методи жовтої скриньки). Пріоритетними ж являються методи економічного характеру, спрямовані на коригування ринкових пропорцій та нетарифні умови торгівлі (блакитна і зелена скриньки).

Починаючи із 2016 року Україна перебуває під дією преференційних умов торгівлі із Європейським Союзом. В межах Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС ми отримуємо поступове послаблення тарифних обмежень доступу на ринки країн Європи, а також квоти на експорт визначеного переліку продукції без сплати мита. Поряд із тарифним послабленням, ЄС реалізує політику жорсткого нетарифного контролю, спрямованого, в першу чергу, на дотримання параметрів безпеки і фітосанітарних норм. Окрім зазначеного, незначна частина експорту зерна з України регулюється двосторонніми угодами з іншими країнами світу. В цілому, загальна тарифна ситуація серед першої десятки країн-імпортерів українського зерна наведена в табл. 2.

Як бачимо, країни світу реалізують різну політику щодо захисту власного ринку. Якщо арабські країни, такі, як Єгипет і Саудівська Аравія взагалі не застосовують митних обмежень на основні види зернових культур, то Китай, Філіппіни і країни Північної Африки (Туніс і Марокко) суттєво обмежують імпорт за рахунок високих ввізних мит.

Таблиця 2. Обсяги експорту українського зерна та середньозважені тарифи в розрізі найбільших країн- імпортерів*

№ п/п	Країна - імпортер	Обсяг експорту зернових, тис. дол. США	Питома вага імпортера в структурі експорту зернових України, %	Середньозважений рівень імпортних тарифів на основні види зернових з України, %			
				зернові	пшениця	ячмінь	кукурудза
1	Єгипет	666498	9,2	0,01	0,00	0,00	0,00
2	Іспанія	642970	8,9	7,50	11,62	21,51	0,00
3	Нідерланди	556443	7,7	7,50	11,62	21,51	0,00
4	Китай	552217	7,6	50,84	65,00	1,50	54,33
5	Індонезія	487143	6,7	3,33	1,48	0,00	3,70
6	Саудівська Аравія	449474	6,2	0,03	0,00	0,00	0,00
7	Італія	335632	4,6	7,50	11,62	21,51	0,00
8	Філіппіни	315945	4,4	24,38	4,74	7,00	21,11
9	Туніс	290334	4,0	22,13	36,00	36,00	0,00
10	Марокко	263416	3,6	23,82	26,12	10,62	2,50

*Джерело: сформовано за матеріалами [9].

Загалом, в розрізі зернових культур серед головних імпортерів найменше бар'єрів стосується кукурудзи. За винятком Китаю (54,33%) та Філіппін (21,11%), мито всіх інших партнерів не перевищує 3,7%. При цьому, в ЄС, арабських країнах та країнах Північної Африки воно дорівнює нулю. Така ситуація в найбільшій мірі пов'язана із використанням кукурудзи у фуражних і технічних цілях.

Значно більші мита встановлені на імпорт з України пшениці і ячменю. В Європі мита на цю продукцію становлять 11,62% та 21,51%, відповідно. Китай, при максимальному серед переліку країн обмеженні імпорту пшениці (65%), встановлює низькі тарифи на імпорт ячменю (1,5%). Низькі тарифи на ці види зернових встановлені на Філіппінах та в Індонезії (в межах 0-7%). Досить високі тарифи на імпорт пшениці та ячменю в Марокко і Тунісі (10,62-36%).

Таким чином, кожна країна, відповідно до природо-кліматичних умов та внутрішньої структури зернового ринку, реалізує власну зовнішньоторговельну політику. При цьому, в залежності від ситуації, вона або захищає власний ринок від надмірного імпорту, або, навпаки, стимулює імпорт задля наповнення ринку. В цій ситуації, Україна повинна раціонально розпорядитися можливостями і максимально реалізувати свій експортний потенціал.

Головними завданнями регулювання ринку зерна в даному контексті ми вважаємо діяльність уряду щодо укладання додаткових двосторонніх угод на зниження мит і збільшення квот на безмитний експорт зерна. Досягнення ефекту за даними напрямками дозволить отримати додаткові цінові переваги. Окрім цього, не менш важливим є дотримання нетарифних умов торгівлі, зокрема тих, що стосуються фіто-санітарних умов і стандартів. В даному напрямку, доцільно виробити універсальних підхід, який би дозволяв корегувати стандарти і норми відповідно до вимог країн-імпортерів, виходячи з економічної доцільності. Це дозволило б уніфікувати системи класифікації зерна, методи визначення якісних параметрів тощо. При цьому, введення єдиних стандартів суттєво полегшило б інформаційний супровід торговельних операцій.

Окремим напрямом регулювання зернового ринку України в контексті зовнішньоторговельних операцій є діяльність спрямована на ріст доданої вартості зернової

продукції, що йде на експорт. Сьогодні, левову частку експорту зерна складає фураж. Нижча вартість фуражного зерна з однієї сторони є сприятливим фактором у зовнішній торгівлі, а з іншої – суттєво обмежує економічну ефективність зернового ринку. Досягнення вищих параметрів якості не обов'язково призведе до росту обсягу експорту чи підвищення його економічної ефективності. Переваги на ринку фуражного зерна не гарантують успіху на ринку зерна продовольчого, тим більше на ринку продукції його переробки. Тому, в даному напрямку потрібно забезпечити комплексну роботу відповідно до задекларованих норм щодо стимулювання експорту.

Головними завданнями в даному контексті ми вбачаємо наступні:

- формування програми підвищення доданої вартості експорту зерна;
- створення системи стимулювання виробників до збільшення доданої вартості зерна та продукції переробки через механізми податкових пільг, прямих платежів і кредитів;
- презентація та маркетингове просування української зернової продукції на зовнішніх ринках;
- сприяння українським експортерам у формуванні логістичної мережі товароруку на зовнішні ринки.

Реалізація зазначених цілей дозволить збільшити і розподілити прибутки від експорту, покращити структуру зовнішньої торгівлі та залучити додаткові інвестиції. Окрім цього, диверсифікація експортного портфелю убезпечить країну від різких коливань кон'юнктури та втрат від несприятливих природних умов.

Висновки і перспективи.

В сучасних умовах розвитку ринку зерна в Україні регулювання процесів, що відбуваються на ньому, потребує деякого переосмислення. Так, прописані в більшості нормативних актів положення носять більше декларативний характер, а конкретні процедури та механізми, зазвичай недофінансовуються. Відповідно до цього, в умовах лібералізації, суб'єкти зернового ринку реалізують ключові переваги українського зерна, що проявляються через низьку ціну. Завдання органів регулювання зовнішньоторговельних відносинах, при цьому, полягає в обслуговуванні експортних операцій та їх контролі.

Проте, задля повнішого забезпечення наявних і формування нових конкурентних переваг, уряду України потрібно працювати над досягненням кращих умов торгівлі та формуванням нових регулятивних механізмів, спрямованих на посилення наших позицій на ринку продовольчого зерна та продуктів зернової переробки. Задля цього необхідно, в першу чергу, сформувати відповідні механізми всередині країни через застосування кращого посівного матеріалу, доступ до новітніх зразків техніки і технологій, розвиток систем зернової логістики, стимулювання зернопереробки і підвищення якості її продукції тощо. Після досягнення високого рівня продукції на внутрішньому ринку необхідно забезпечити її просування на експорт. При цьому, роль регуляторів повинна зводитися до створення максимально сприятливих умов щодо розвитку логістичної інфраструктури, маркетингової мережі та забезпечення безперешкодного перетину кордону з обох боків. Регулювання зернового ринку України повинно мати стимулюючий характер і сприяти його розвитку.

Список використаних джерел

1. Біла С.О. Сучасні тренди розвитку зовнішньоторговельних відносин та ризики «неопротекціонізму». *Стратегія розвитку України*. № 1, 2017. С. 11-16.
2. Власюк Т.О. Пріоритетні напрями забезпечення конкурентоспроможності України у сфері зовнішньоторговельних відносин. *Науковий вісник Полісся*. 2016. № 4 (8). Ч. 1. 99-105.
3. Грузінська І., Смагіна А., Айрапетов М., Жигadlo В. Зелена книга «Регулювання ринку зерна» офіс ефективного регулювання. URL : https://cdn.regulation.gov.ua/2d/a9/36/89/regulation.gov.ua_%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D1%83%20%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0.pdf (дата

звернення 7.02.2019 р.).

4. ЄС-Україна: поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі. URL : http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guidebook_web.pdf (дата звернення 7.02.2019 р.).

5. Карасьова Н.А. Тарифне регулювання міжнародної торгівлі агропродовольчими товарами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 6. Част. 1. С. 143-147.

6. Кваша К.С. Тарифні квоти та мита на аграрну продукцію при формуванні зони вільної торгівлі між Європейським Союзом та Україною. *Економіка АПК*. 2013. №11. 99-106.

7. Про зерно та ринок зерна в Україні : Закон України за станом на 2 лют. 2019 р. / Верховної Ради України. Київ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-15> (дата звернення 7.02.2019 р.).

8. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України за станом на 2 лют. 2019 р. / Верховної Ради України. Київ. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12_ (дата звернення 7.02.2019 р.).

9. Сайт Міжнародного торгового центру. URL : www.intracen.org.

10. Сікало М.В. Ринок зерна як об'єкт державного регулювання. *Теорія та практика державного управління*. 2017. 1 (56). URL : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-1/doc/2/05.pdf>.

Статтю отримано: 08.02.2019 / Рецензування 07.03.2019 / Прийнято до друку: 21.03.2019

Roman Voloshyn

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Department of Nature resource management
Ternopil National Economic University
Ternopil, Ukraine
E-mail: roman_vol@ukr.net

REGULATION OF FOREIGN TRADE RELATIONS ON THE UKRAINE GRAIN MARKET

Abstract

Introduction. Grain market plays an important role in the system of foreign trade relations of Ukraine. Its benefits are due to the much risk factors, but the advancement of grain in foreign markets requires adjusting of certain regulatory processes.

Methods. Investigation of the aspects of state regulation of various types of processes, which were characterized by the monographic method, taking into account the possibilities of legal regulations, methods of analysis and synthesis - for systematization of the revealed tendencies, statistical methods and methods of regulation.

Results. The article outlines and generalizes the basic directions of regulation of the Ukraine grain market in the context of export potential realization, including improvement of quality standards, product quality and increasing of its value added. The methodological principles of grain market regulation, draws attention to the shortcomings of the regulatory system, proposes areas for improving the regulation of the grain market, which include improving the quality of exported products, increasing its value added and harmonizing standards.

Discussion. Further research in this area should relate to the scientific substantiation of the proposed areas, the formation of an economic and organizational mechanism for their implementation.

Keywords: grain market, state regulation, foreign trade, World Trade Organization, customs tariffs, non-tariff restrictions, free trade area, added value, export.

References

1. Bila, S.O. (2017). Suchasni trendy rozvytku zovnishnotorhovelnykh vidnosyn ta ryzyky «neoproteksionizmu» [Modern trends of foreign trade relations f development and the risks of «non-protectionism»]. *Stratehiia rozvytku Ukrainy* [Ukraine Development Strategy], 1, 11-16.

2. Vlasiuk, T.O. (2016). Priorityetni napriamy zabezpechennia konkurentospromozhnosti Ukrainy u sferi zovnishnotorhovelnykh vidnosyn [Priority directions of Ukraine's competitiveness ensuring in the field of foreign trade relations]. *Naukovyi visnyk Polissia* [Scientific Bulletin of Polissia], 4 (8), 1, 99-105.

3. Hruzinska I., Smahina A., Airapetov M., & Zhyhadlo V. Zelena knyha «Rehulivannia rynku zerna».

Office of effective regulation ofis efektyvnoho rehuliuвання. *cdn.regulation.gov.ua*. Retrieved from https://cdn.regulation.gov.ua/2d/a9/36/89/regulation.gov.ua_%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D1%83%20%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0.pdf

4. leS-Ukraina : pohlyblena ta vseokhopliuiucha zona vilnoi torhivli. *eeas.europa.eu*. Retrieved from http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guidebook_web.pdf

5. Karasova, N.A. (2016). Taryfne rehuliuвання mizhnarodnoi torhivli ahroprodovolchymy tovaramy [Tariff regulation of agro-food products international trade]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu* [Scientific Journal of Uzhgorod National University], 6, 1, 143-147.

6. Kvasha, K.S. (2013). Taryfni kvoty ta myta na ahramnu produktsiiu pry formuvanni zony vilnoi torhivli mizh Yevropeiskym Soiuzom ta Ukrainoiu [Tariff quotas and customs duties on agrarian products in the formation of a free trade zone between the European Union and Ukraine]. *Ekonomika APK* [Economy of Agroindustrial Complex], 11, 99-106.

7. Pro zerno ta rynek zerna v Ukraini : Zakon Ukrainy. Verkhovna Rada Ukrainy. Kyiv. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-15>

8. Pro zovnishnoekonomichnu diialnist : Zakon Ukrainy. Verkhovna Rada Ukrainy. Kyiv. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12_

9. Sait Mizhnarodnoho torhovoho tsentru. *intracen.org*. Retrieved from www.intracen.org

10. Sikalo, M.V. (2017). Rynek zerna yak ob'ekt derzhavnogo rehuliuвання [The grain market as an object of state regulation.]. *Teorii ta praktyka derzhavnogo upravlinnia* [Theory and Practice of Public Administration], 1 (56). *www.kbuapa.kharkov.ua*. Retrieved from <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-1/doc/2/05.pdf>

Received: 02.08.2019 / Review 03.07.2019 / Accepted 03.21.2019

